

Standarde de calitate specifice pentru forma de organizare dual a programelor de studii universitare de licență/masterat

Cadrul legal

În conformitate cu **art. 32** din *Legea Învățământului Superior nr. 199/2023*, cu modificările și completările ulterioare, ARACIS elaborează **standarde de calitate specifice** centrate pe rezultatele învățării privind modul de desfășurare a activităților aferente programelor de studii universitare, diferențiate pentru formele de organizare, și în raport cu domeniile de studii, precum și cu ciclurile de studii.

Învățământul superior dual este **descriș** la **art. 90** din actul normativ invocat anterior, ca fiind forma de organizare a învățământului în care responsabilitățile cu privire la desfășurarea activităților de învățare, predare, aplicative, de cercetare și evaluare sunt partajate între instituția de învățământ superior (ÎȘ) și operatorii economici (OE). Reglementări cu privire la organizarea și funcționarea învățământului superior dual sunt cuprinse în *Legea Învățământului Superior nr. 199/2023*, cu modificările și completările ulterioare, **art. 90 – 96**, precum și în *Metodologia de organizare și funcționare a învățământului superior dual* aprobată prin Ordinul ministrului educației nr. 4275 din 15 aprilie 2024, publicat în Monitorul Oficial al României, partea I, Nr. 430/10.V.2024.

Parteneriatul

Învățământul superior dual este organizat la **solicitarea operatorilor economici sau a structurilor asociative** relevante și interesate. La organizarea învățământului superior dual pot contribui și autorități ale administrației publice locale, structuri asociative, respectiv camere de comerț și industrie, asociații patronale de ramură, precum și alți parteneri la nivel național sau internațional, aceștia fiind denumiți în continuare operatori economici, conform art. 6 alin. (1) din Ordinul nr. 4275/2024 pentru aprobarea *Metodologiei de organizare și funcționare a învățământului superior dual*.

OE trebuie să îndeplinească condițiile legale referitoare la capacitatea juridică de angajator¹ și își afirmă interesul ca **potențiali angajatori ai studenților** pe care îi formează, în urma finalizării studiilor.

În vederea organizării activităților aferente programului de studii universitare, între ÎȘ și operatorul sau operatorii economici implicați se încheie un **contract de parteneriat**, care include cel puțin condițiile de colaborare, inclusiv din punct de vedere financiar, precum și drepturile și obligațiile părților, așa cum sunt definite în *Metodologia de organizare și funcționare a învățământului superior dual*.

Contractul de parteneriat se încheie pentru o **perioadă** care acoperă desfășurarea activităților de promovare a ofertei educaționale, admiterea la studii, întreaga perioadă de studii, precum și perioada de finalizare a acestora.

---

¹ În conformitate cu prevederile art. 14 din *Legea nr. 53 din 2003 republicată*, cu modificările și completările ulterioare (Codul Muncii).

Admiterea

Activitățile de **informare și promovare** a ofertei educaționale se realizează atât de către ÎS, cât și de OE. Se recomandă elaborarea unor **materiale de prezentare**, în format fizic sau digital, care să includă aspecte care țin de conținutul programului de studii universitare, de metodele de învățare, de organizarea procesului de învățământ, precum și descrierea partenerilor implicați, într-o formă accesibilă pentru potențialii studenți. De asemenea, vor fi incluse informații cu privire la conținutul contractului de studii și pregătire practică.

Admiterea în învățământul superior dual se face în conformitate cu **metodologia proprie** a instituției de învățământ superior, elaborată pe baza *Metodologiei-cadru privind organizarea admiterii în învățământul superior în ciclurile de studii universitare de scurtă durată, de licență, de masterat și de doctorat*, aprobată prin ordin al ministrului educației. În procesul de admitere se recomandă să se aibă în vedere abordări care să permită evaluarea motivației candidaților pentru parcurgerea unui program de studii universitare în forma de organizare dual, având în vedere particularitățile învățării prin muncă.

Din **componenta comisiei** responsabile cu evaluarea candidaților, stabilită prin metodologia menționată în paragraful de mai sus, face parte și un reprezentant al OE.

Conținutul și organizarea procesului de învățământ

Procesul de învățământ se desfășoară în condițiile stabilite pentru forma de organizare a programelor de studii **cu frecvență**, prevăzută de art. 32 alin. (1) din Legea Învățământului Superior nr. 199/2023, cu modificările și completările ulterioare.

Curriculumul pentru învățământul superior dual conține activități de învățare, de predare, de învățare prin muncă, aplicative, de cercetare², precum și de evaluare. OE este implicat în dezvoltarea planului de învățământ.

Responsabilitatea cu privire la organizarea activităților este partajată după cum urmează:

Instituția de învățământ superior	Operatorii economici
<ul style="list-style-type: none"> • învățare - predare	<ul style="list-style-type: none"> • învățare prin muncă
<ul style="list-style-type: none"> • activități aplicative	
<ul style="list-style-type: none"> • cercetare	
<ul style="list-style-type: none"> • evaluare	

OE **participă** la activitatea de evaluare pentru activitățile de învățare prin muncă.

Activitățile desfășurate în ÎS și la OE trebuie să fie corelate, astfel încât să formeze o experiență de învățare unitară și completă, în care rezultatele învățării în mediul academic se adaugă la învățarea prin muncă și o completează, iar învățarea prin muncă, la rândul ei, adaugă la rezultatele învățării achiziționate în mediul academic și le completează. De asemenea, la proiectarea și implementarea curriculum-ului, trebuie să se aibă în vedere ca în cadrul învățării prin muncă să se realizeze aplicarea practică a conceptelor teoretice asimilate în cadrul activităților de învățare-predare realizate la ÎS. Această corelație este esențială pentru dobândirea efectivă a rezultatelor așteptate ale învățării.

---

² În funcție de domeniul de studii universitare pot fi și de creație artistică sau activități sportive.

Activitățile de învățare-predare se realizează prin ore de **curs**, cele de învățare prin ore de **seminar**, cele de aplicații practice prin ore de **laborator** și/sau **proiect**, iar cele de învățare prin muncă pot fi ore de **laborator**, **proiect** și/sau **practică**. Activitățile de cercetare se desfășoară în cadrul elaborării proiectului de diplomă/licență.

Activitățile aferente programelor de studii se pot desfășura, în funcție de tipul acestora, la:

Instituția de învățământ superior	Operatorii economici
<ul style="list-style-type: none"> • <u>învățare / predare - curs</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>învățare prin muncă - practică</u>
<ul style="list-style-type: none"> • <u>învățare - seminar</u> 	
<ul style="list-style-type: none"> • activități aplicative - laborator 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>învățare prin muncă - laborator</u>
<ul style="list-style-type: none"> • activități aplicative - proiect 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>învățare prin muncă - proiect</u>
<ul style="list-style-type: none"> • cercetare – elaborare proiect de diplomă/licență 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>învățare prin muncă - elaborare proiect de diplomă/licență</u>
<ul style="list-style-type: none"> • evaluare 	<ul style="list-style-type: none"> • evaluare

Activitățile de învățare prin muncă se pot desfășura și în clădirile construite sau reamenajate pentru desfășurarea programelor de studii în forma de organizare dual, cuprinse în contractul de parteneriat.

Selectarea a ceea ce se învață în mediul academic, respectiv la locul de muncă, dintre rezultatele învățării așteptate definite pentru fiecare disciplină, trebuie să se realizeze în baza unei analize, care are în vedere contextul de învățare cel mai potrivit în funcție de personal, metode pedagogice, baza materială și organizarea timpului de învățare. Decizia cu privire la aceste aspecte va fi luată, împreună, de către reprezentanții ÎS și OE, și, în acest sens, dar nu exclusiv cu acest scop, se recomandă **crearea unei comisii** care să includă reprezentanții tuturor părților interesate.

Învățarea prin muncă se realizează prin activități de muncă efectivă care se desfășoară la OE și pot conduce la producerea de bunuri, servicii și/sau lucrări reale. Activitățile de învățare prin muncă permit studenților să experimenteze contexte de muncă reale, în care pot să aplice cunoștințe și abilități dobândite în cadrul activităților de învățare-predare, aplicative sau de cercetare desfășurate în mediul universitar. În acest mod, studenții dezvoltă competențe suplimentare, relevante pentru angajabilitate, cum ar fi: comunicarea, capacitatea de învățare, leadership, munca în echipă, rezolvarea problemelor, gândirea critică, consecvența, gestionarea timpului, inițiativa, capacitatea organizatorică, autonomia, competențe tehnologice, abilități de calcul, etica la locul de muncă, rezolvarea conflictelor. Astfel, este facilitată tranziția între universitate și locul de muncă, ceea ce poate conduce la o rată de angajare mai ridicată față de celelalte forme de organizare a programelor de studii universitare.

Toate activitățile de învățare definite mai sus vor fi cuprinse în planul de învățământ aferent programului de studii universitare.

ÎS și OE asigură desfășurarea tuturor **orelor de practică** cuprinse în planul de învățământ, acestea fiind aferente învățării prin muncă și desfășurându-se la OE.

Volumul de muncă la nivelul planului de învățământ, estimat în concordanță cu Sistemul european al creditelor transferabile (ECTS), specific activităților de învățare, de predare, respectiv de învățare prin muncă, este partajat în mod egal.

Activitățile de învățare prin muncă se realizează sub îndrumarea **tutorilor** desemnați de operatorii economici și sunt monitorizate de către un **cadru didactic coordonator**, desemnat de către instituția de învățământ superior.

Rezultatele învățării specifice fiecărui domeniu fundamental/ fiecărei ramuri de știință / fiecărui domeniu de licență sunt stabilite prin standardele specifice aferente domeniilor de studii universitare, diferențiate pe cicluri de studii³.

ÎS definește rezultatele așteptate ale învățării aferente programului de studii universitare, ținând cont de rezultatele învățării definite prin standardele specifice, prin consultarea OE. Acestea sunt cuprinse în fișele de disciplină, care cuprind și conținutul predării, învățării și învățării prin muncă, practicile asociate învățării, predării, învățării prin muncă și evaluării, precum și numărul de credite de studii alocate pentru fiecare activitate. Dacă pentru o disciplină sunt organizate atât activități de învățare – predare, precum și de învățare prin muncă, vor fi specificate distinct creditele de studii aferente fiecărei activități.

ÎS și OE vor asigura organizarea refacerii activităților aferente învățării prin muncă, inclusiv a evaluării aferente, în condiții similare celor de învățare – predare sau aplicative, cuprinse în regulamentul propriu.

În cazul activităților de învățare care se desfășoară prin utilizarea unor resurse electronice, informatice și de comunicații sincrone specifice se aplică Standardele de calitate cu privire la modul de desfășurare a activităților de predare, învățare, cercetare, aplicații practice și evaluare, la forma de învățământ cu frecvență, prin utilizarea unor resurse electronice, informatice și de comunicații sincrone specifice.

Evaluarea

Evaluarea pe parcurs, pentru disciplinele care includ activități de învățare prin muncă, precum și examenele de finalizare a studiilor sunt organizate de către ÎS, cu participarea OE. Evaluarea pentru activitățile de învățare prin muncă este realizată de către cadrul didactic coordonator cu participarea tutorelui implicat în desfășurarea respectivelor activități.

Evaluarea rezultatelor învățării acumulate în cadrul învățării prin muncă presupune, de regulă, un test practic în cadrul căruia studentii demonstrează că pot realiza activități care conduc la produsele, serviciile sau lucrările pentru care sunt formați. Se va avea în vedere organizarea evaluării în condiții care să nu perturbe activitatea OE, dacă este posibil, având în vedere resursele implicate.

În cazul probelor din cadrul examenului de finalizare a studiilor care se susțin oral, din componența comisiilor de examinare trebuie să facă parte și un reprezentant al OE.

Acte de studii

După absolvirea studiilor, instituția de învățământ superior eliberează o adeverință care atestă perioada în care studentul a desfășurat activități de învățare prin muncă. Activitățile de învățare prin muncă sunt evidențiate în suplimentul la diplomă.

---

³ Până la revizuirea și aprobarea standardelor specifice bazate pe rezultatele învățării, ne referim la listele de discipline fundamentale și de domeniu.

Studentii

În învățământul superior dual, fiecare student încheie cu instituția de învățământ superior și cu operatorul economic un singur **contract individual de studii și pregătire practică** prin care se stabilesc drepturile și obligațiile părților. Acesta va include și responsabilitățile tutorilor și ale cadrului didactic coordonator. Cadrul didactic coordonator monitorizează respectarea prevederilor **contractului individual de studii și pregătire practică**.

Studentii beneficiază în mod gratuit de asigurarea securității și sănătății în muncă, de examinări de medicină a muncii și analize medicale obligatorii, precum și de echipamente de lucru și de protecție. De asemenea, beneficiază de asigurare de răspundere civilă în cazul unor eventuale accidente, daune sau vătămări corporale generate în timpul învățării prin muncă la operatorul economic.

Absolvenților li se oferă posibilitatea de a fi angajați de către OE, în baza unor criterii stabilite de către acesta.

Studentii vor fi informați cu privire la modul de desfășurare și cerințele învățării prin muncă, înaintea demarării acestor activități.

Învățământul superior dual permite studenților să conștientizeze relevanța cunoștințelor și aptitudinilor achiziționate pentru viitorul loc de muncă, în acest fel crescând motivația acestora pentru învățare. În consecință, promovabilitatea ar trebui să fie îmbunătățită față de celelalte forme de organizare a programelor de studii universitare.

Studentii pot beneficia de burse acordate de către OE, într-un quantum care trebuie să fie cel puțin egal cu cel al bursei acordate de către ÎS. Bursa primită de la OE, dacă este cazul, se poate cumula cu bursa/bursele primite din partea ÎS.

Personalul didactic

Personalul didactic este format din personal didactic de predare/cercetare și personal didactic/de cercetare auxiliar. Personalul didactic poate fi titular sau asociat.

OE desemnează personal pentru îndrumarea directă a învățării prin muncă, denumit în continuare tutore. Tutorii desemnați de către OE pentru activitatea de învățare prin muncă trebuie să aibă nivelul de studii și calificare profesională cel puțin egale cu nivelul de calificare profesională pentru care se organizează programul de studii universitare de învățământ superior dual. De asemenea, tutorii trebuie să aibă o vechime în muncă în specialitatea aferentă disciplinei/disciplinelor căreia/căroră îi sunt asociate activitățile de învățare prin muncă de cel puțin 2 ani.

OE evidențiază distinct orele pe care tutorii le desfășoară cu studenții pentru activitățile de învățare prin muncă.

Tutorii beneficiază de formare din partea ÎS.

ÎS desemnează cadre didactice coordonatoare pentru monitorizarea activităților de învățare prin muncă derulate la operatorul economic.

Activitatea tutorilor este evaluată de către studenți și cadrul didactic coordonator, iar, în cazul în care sunt identificate neregularități, ÎS poate solicita OE înlocuirea acestora. Activitatea personalului didactic este evaluată conform procedurilor stabilite pentru celelalte forme de organizare a programelor de studii universitare.

Baza materială și resursele de învățare

Condițiile cu privire la resursele de învățare, spațiile de învățământ, dotări, echipamente, materiale consumabile sunt stabilite prin standardele specifice aferente domeniilor de studii universitare, diferențiate pe cicluri de studii. Aceste condiții sunt îndeplinite cumulativ de către ÎS și OE, resursele fiind distribuite în conformitate cu activitățile care sunt organizate de fiecare dintre părți.

OE poate contribui la îmbunătățirea dotării și a condițiilor de desfășurare a procesului educațional din ÎS.

Numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați

La stabilirea numărului maxim de studenți care pot fi școlarizați se va ține cont de:

- personalul didactic și tutori,
- formațiunile de studii,
- baza materială.

ÎS asigură un cadru didactic coordonator pentru fiecare formațiune de studii pentru învățarea prin muncă. Formațiunile de studii pentru activitățile de învățare prin muncă sunt egale cu cele pentru activitățile de laborator și/sau proiect la forma de organizare cu frecvență, stabilite prin standardele specifice aferente domeniilor de studii universitare, diferențiate pe cicluri de studii.

Aplicarea standardelor specifice aferente domeniilor de studii universitare

Alte standarde cu privire la conținutul și organizarea procesului de învățământ, la personalul didactic, precum și la numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați sunt stabilite prin standardele specifice aferente domeniilor de studii universitare, diferențiate pe cicluri de studii. Acestea vor fi aplicate în măsura în care nu contravin prezentelor standarde.

Standardele de calitate specifice pentru forma de organizare duală a programelor de studii universitare de licență/masterat au fost aprobate în Ședința Extraordinară a Consiliului ARACIS din data de 20 mai 2024, prin Hotărârea 171/H/21.05.2024.